

מהיכא קמייתי ליה מכללא בתרא כללא גופיה חיים כתיב ביה –

From where do you derive it; from the last כלל; but by the last כלל itself, חיים is written

OVERVIEW

The גמרא here concludes that even though we have a כופו"כ, nevertheless without המצא תמצא we would not be able to include everything because ultimately the last תוספות כלל is חיים, which limits us to בעלי חיים, and cannot include everything. Our discusses this answer.

גם זה שאל הרב רבינו אשר מלונ"ל את רבינו יצחק דאכתי תקשה המצא תמצא למה לי -
also asked this from the ר"י, that there is still the difficulty,
why we need the המצא תמצא to include everything -

דהא כיון דלא מצי לרבוויי בכלל ופרט וכלל טפי אלא בעלי חיים -
For since we are saying that we cannot include from this כופו"כ anything more
than בע"ח -

משום דכללא גופיה חיים כתיב ביה -

Since חיים is written by the כלל itself -

אם כן על כרחך חיים לכללא לא אתיא -

Therefore perforce we must conclude that the word חיים is not to be used as a כלל -
דאי כללא אמאי איצטריך כל הנהו פרטי לא לכתוב אלא גניבה וחיים -

For if it is a כלל why are all these פרטים necessary, let it only state גניבה וחיים -
והוה מרבינן נמי כל בעלי חיים -

And it would also include all בע"ח (only), just as it would have included them if all the פרטים were written; nothing is gained by writing the פרטים -

אלמא לאו כללא הוא אלא פרטא ומפרט דחיים לחוד נרבה כל בעלי חיים -

It is therefore evident that חיים is not a כלל but rather a פרט, so from the פרט of חיים alone we can include all בע"ח (this is what חיים means) -

ומכל הני פרטי נרבה כל דבר –

And from all these extra פרטים (of שור חמור שה), we will include everything –

ר"א proves that we can include everything from the פרטים (besides חיים):

והכי איתא בסמוך¹ אי לאתויי בעלי חיים מחיים נפקא -

¹ The גמרא there states that the two כללים are המצא and תמצא and we insert the פרטים (of חיים...שור) between the two כללים and we expound it as a כופו"כ. The פרט of שור cannot be to teach us to include בע"ח, for we know all בע"ח from (the פרט of) חיים. Therefore it teaches us to include דבר המטלטל וגופו ממון. So just like there the גמרא derives from the

And it is mentioned so shortly, where the גמרא states, 'if שור is coming to include בע"ה only, that cannot be for we derive בע"ה from the word חיים, therefore שור is teaching us to include a ממון וגופו ממון, similarly by us here let us say that the פרטים (outside of חיים) teach us to include everything.

answers: תוספות

והשיב רבינו יצחק דלקמן ודאי דאיכא כללא ופרטא וכללא -

And the ר"י replied (to ר"א) that certainly later where there is a כופו"כ -

כדאמר שדי שור בין המצא תמצא -

As the גמרא states, 'place שור between המצא and תמצא', therefore -

קאמר שפיר דמכעין הפרט דשור מרבינן אפילו דלאו בעלי חיים -

The גמרא correctly states that from the הפרט of שור, we can include items that are even not בע"ה (even though שור is a בע"ה) -

דכל בעלי חיים מפרטא דחיים נפקא -

Since we derive all בע"ה from the פרט of חיים, but this applies only later where we have a bona fida כופו"כ -

אבל הכא בלא המצא תמצא אי חיים לא הוי כלל היכי מתרבו דלאו בעלי חיים מפרטי -

However here where (at this point) there is no המצא תמצא (for the question is why do we need המצא תמצא), so if חיים is not a כלל, how can we include non-בע"ה from the פרטים (of שור וכו', who are בע"ה) -

כיון דליכא כלל בתרא לרבוויי מיניה כעין הפרט² -

Since there is no final כלל from which to include הפרט -

והואיל שאין לרבות מהן כלום אם נעשה חיים פרט -

And since if we assume חיים to be a פרט we cannot include anything from these פרטים (because there is no final כלל) -

על כרחך³ צריכין אנו לעשות מחיים כלל ויבואו הפרטות למעט מן הכלל -

Perforce it is necessary to make חיים a כלל, and the פרטות will come to exclude from the כלל, that not all בע"ה are included as it would seem from the final כלל -

ונאמר מה הפרט מפורש דבר שנבלתו מטמאה ונמעט מהם עופות טמאים -

And we will say, just as the פרט (שור וכו') expresses something whose carcass is מטמא, etc. and we will exclude on account of these פרטים any עופות טמאים, who are not מטמא at all. Therefore we need המצא תמצא to include everything and עופות טמאים.

'extra' פרטים (like שור וכו') that it includes המטלטל וכו', similarly now that we conclude the חיים is a פרט, let us derive from the other פרטים everything which is 'מטלטל וגופו ממון וכו'. See 'Thinking it over'.

² Even if we assume to look at שור as a non-בע"ה, nevertheless it is merely the פרט of שור; without a following כלל, we cannot include anything else, just שור.

³ Otherwise if חיים remains a פרט to include only בע"ה and we cannot include anything else because there is no other כלל, then why did the תורה write all these פרטים.

anticipates a difficulty:

ואף על גב דהאי תנא אין נראה לו לתפוס צד טומאה⁴ -

And even though this תנא did not deem it appropriate to 'grab' the טומאה angle, so why here are we saying that without תמצא תמצא we would exclude עופות טמאים because of the טומאה argument –

replies:

היינו דוקא לפי מה שהיה יכול לתפוס צד בעל חי ורוצה לעשות כלל דחיים כמו כלל דגניבה⁵ -

That was only since he could have utilized the argument of בע"ח, and on account of that he **wanted to make the כלל of חיים like the כלל of גניבה,** to mean everything, therefore he prefers that interpretation rather than טומאה -

אבל השתא דמסיק דמחיים לא משמע אלא בעל חי ואין יכול לתפוס צד בעל חי -

But now that we conclude that חיים can only refer to a בע"ח, and we cannot utilize the בע"ח angle -

דאם כן פרטי למה לי על כרחך היה צריך לתפוס צד טומאה -

For then the question remains why do we need the פרטים; perforce the תנא needs to utilize the טומאה angle and exclude עופות טמאים and non-ח"ה -

להכי איצטריך תמצא תמצא לרבות כל דבר כדמסיק:

Therefore, as the גמרא concludes, we require תמצא תמצא to include everything.

SUMMARY

חיים cannot be a פרט (for then the other פרטים are superfluous); it must be a כלל and the פרטים include only עופות טהורים who, like the פרטים, their נבילות are מטמא. We therefore require תמצא תמצא to include everything; עופות טמאים and non-ח"ה.

THINKING IT OVER

According to ר"א,⁶ we need only one פרט besides חיים, why all the other פרטים?⁷

⁴ See (following footnote, and) previous תוס' ד"ה יאמר (on the 'עמוד א'), TIE footnote # 38 and 39.

⁵ See previous footnote # 4. The תנא had two choices (once it says שור חמור ושה whether to say מפורש בע"ח מה הפרט מפורש בע"ח) whether to say בע"ח (שור חמור ושה) or to say מפורש בע"ח (שור חמור ושה). If the תנא had chosen the latter, we would have argued that we know that already from חיים, so therefore we must say that חיים means everything (which is how the גמרא actually said it, and the question of the necessity of תמצא תמצא remains), or the תנא could have said מטמא דבר שנבלתו מטמא and include only עופות טהורים (and not anything else, for חיים would mean merely בע"ח). Faced with this choice the גמרא opts for the former (בע"ח) and not the latter (of טומאה) because the discrepancy of the טומאה is too large. However, now when there is no option that חיים can be a כלל that means everything, therefore the option of בע"ח is nonexistent, when there is no other choice we are forced to use the option of טומאה and include only עופות טהורים.

⁶ See footnote # 1.

⁷ See 51-53. אוצר מפרשי התלמוד.